

40 ՓԱՐԱ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՓԱՐԱ 40

ԾԱՆԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեփարքի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դրո արծաթ: — Վեցամսեայն 50. — Դաւանաց համար 115 դրո. Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրո:

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել: Առ Արսօնաւէր եւ Տնօրէն Անտօն Սափանց, Էսկի Զապքիյէ ճառտեւսի Նշան Լ.Ֆ. Պերպերեանի Տպարանն Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք հետ չեն տրուիր:

ԹԻԻ 227 Գ. ՏԱՐԻ

1889

ՅՈՒՆԻՍ 28 ԶՈՐԵՓԵԱԲԹԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային. — Հանդէս հարսանեաց. — Հէք ուսանողը. — Առաջի. — Միմունջը. — Ախէշ կէ. — Տէսի. — Աղբորոտը իր տո. — Աստուած. — Ասկէ անկէ. — Ծաղկաքաղ. — Պաղ պօղումու բէն. — օհսի:

Մանկայի ծանուցեայ դէպքին պատճառաւ ձերբակալեալ բանտարկելոց թիւն 18-20ի կը հասնի, որոց մէջ Հայ-կիներ ալ կը գտնուին, ամբաստանուելով Այվազեան Տ. Յովսէփ վարդապետին վրայ յարձակողաց հետ գործօն մասնակցութիւն ունեցողներ:

Երէկ Մէղպուրեան վարժարանի հարցաքննութեան ներկայ գտնուելու համար Ամեն Տ. Խորէն Պատրիարքն թէեւ խոստացած է եղեր, բայց ազգային ամենակարեւոր խնդրոյ մը պատճառաւ չկրնալ գալուն, ներողութիւն կը խնդրէ Հիմնադիր-Տնօրէն Էֆէնտիէն, և իւր կողմանէ Արժ. Ար. շարունի Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ:

տըն յղած է պատրիարքական վիճապալայացաբարդով մը:

Տրապիզոնի թեմն եղող Օրտուկ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ կից ազգային վարժարանը այրած լինելուն, շինութիւնը արտոնեց Ամեն Ս. Պատրիարքն՝ յատուկ կոնդակաւ և ժապաւինեալ տետրակաւ, և յանձնեց սոյն պաշտօնն բնիկ Օրտուկի Արժ. Տ. Դէորդ քահանայ Տատեանին, որ Ասիոյ այլ և այլ Հայաբնակ քաղաքներն շրջագայելով, 300 լիւր հանգանակէ, ի շինութիւն այրացաւեր վարժարանին:

ՀԱՆԴԵՍ ՀԱՐՍԱՆՆԱՅ

Երկուշաբթի (26 յունիս 89), Պալատ եկեղեցւոյն մէջ կատարեցաւ Մայր եկեղեցւոյ բաղմարդիւն դպիրներէն Մեծ. Ներսէս Էֆ. Բէօշէեանի ամուսնական հանդէսն ընդ Աղ. օրիորդ Մաքրուհի Բարունակեան, Առաւօտուն ժամ 5 ու կէսին ի Լանկայ Բէօշէեանց տան մէջ կատարեցաւ հալաւի օրհնութիւնն, յետ որոյ հրաւիրեալք կառքերով մեկնեցան Պալատ եկեղեցին: Անդ, ընդ նախագահութեամբ եկեղեցւոյն քարոզչին և ի

ներկայութեան խուռն բաղմութեան մը տեղի ունեցաւ պսակադրութեան աբարողութիւնն, շքեղ և արժանաւոր յել կերպիւ: Ներկայ էին Մայր-եկեղեցւոյ երաժշտապետ Մեծ. Գրիգոր Էֆ. Մէհտէրեան, Ղալաթիոյ Լուսաւորիկ եկեղեցւոյ երաժշտապետ Միհրան Էֆ. Ճէրրահեան, Մեծ. Գրիգոր Էֆ. Չեվիքեան և նիկողոս Էֆ. Ալմահան, որք ի պատիւ իրենց համակրելի և ազնիւ բարեկամին, արարողութեանց միջոցին շարականներ երգեցին, Պ. Ներսէս Ծահլամեանցի նախանձը շարժելու չափ հեշտալուր: Հանդիսականաց մէջ կը նշմարուէին Մէյլէօշ մաքսատան վերատեսուչ Վահմ. Ասատուր Էֆ., Մայր-եկեղեցւոյ դպրաց դասու արդիւնաւէտ աշխատաւորներէն Մեծ. Օննիկ Էֆ. Խօրթումեան և այլ բաղմարդիւ ազգայինք, ժամ. եօթնին վերջացաւ պսակադրութեան հանդէսն, յաւարտ որոյ հարմեւորք առաջնորդութեան ի տուն և ներկայից յոյժ շքեղ մեծարանքներ եղան անդ:

Խմբագրութիւնս կը փութայ իր սրտաւրին խնդակցութիւններն ուղղել առ նորապսակ ամուսն և կը մաղթէ որ վարդեր միայն քաղեն այն երանաւէտ բուրստտանէն, ուր մտան թեւ ի թեւ և ուր փուշեր պակաս չեն դժբախդաբար:

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՄՈՒՆՋՔ

Սոյն վերտառութեամբ բանաստեղծական դողտրիկ տաղերու մատենիկ մը՝ արդէն հրատարակած է Մեծ. Այվազեան Արարատ Էֆէնտի:

Այս անգամ՝ դոհութեամբ ստացանք Հայ բանաստեղծութեան ճիւղին մէջ կարեւոր տեղ մը բռնել սկսող, երիտասարդ բանահիւս Թ. Թ. Գայանեան Էֆէնտիի ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՄՈՒՆՋՔը, որոյ պատկերազարդ և փառաւոր տրպագրութիւնն՝ ըստ ինքեան առաւելութիւն մը լինելով Այվազեան Էֆ. հրատարակած ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՄՈՒՆՋՔէն բոլրով, կը յանձնարարեմք Հայ բանասիրաց, որ Աստուծոյ Մեծաշնորհ վերջին հեղինակը քաջալերելու համար՝ առնուն յիշեալ գրքէն մէն մի օրինակ, որ կը վաճառուի Նշան Էֆէնտի Պէրպէրեանի տպարանն ի գին 10 դրուշ:

ՀԵՔ ՈՒՍԱՆՈՂԸ

(Իրական նորամուտ)
(Շար. և վերջ):

ԺԴ

Յանկարծ արտասուաց երկու կաթիլներ աչաց ծայրերը՝ իրերեղացան. բայց այս կաթիլներ քառութեան արցունքներէն արդեօք ո՛չ . . . այդպէս ենթադրել հասկցած չըլլալ կը նշանակէր այն պիղծ հոգին, որ չարութեամբ էր թաթախուած . . . : Եթէ այնպէս իսկ լինէին, շատ ուշ չէ՞ր միթէ. անդթառար դաշունած էր իր զաւակը, սրտին մէջտեղէն և այժմ կուգար իր մեղքերը քաւելու. ի՞նչ . . . երկու կաթիլ արցունքի մէջ կարելի՞ էր յարել բորբոքած հրդեհ մը. կարելի՞ էր երկու շիթ արցունքով սրբել այն սեւ մուրը՝ զոր դրոշմած էր զաւակին ճակատին վրայ:

Միշտ միեւնոյն տեղը գամուած կը մտածէր: Իր արտասուակաթ աչերը Հայկի վրայ սեւեռած, կ'ուզէր սեղմել զայն իր լանջաց վրայ. զի կը զգար թէ կը սիրէր այժմ մօր մը բովանդակ դորովով. կ'ուզէր իր լրբենի շրթունքը անոր սառնապաղ ճակտին վրայ դնել, մայրական համբոյր մը առնուլ. կ'ուզէր գգուել զայն, փայփայել

զայն, բայց չէր համարձակեր. երկաթէ ձեռք մը կարծես իր ուսերուն վըրայ կը ծանրանար և անծանօթ դոհութիւն մը զինքը կը չղթայէր:

Մինչ նա այսպէս մտածմանց մէջ էր խորասուզուած, Հայկ նորէն զառանցել սկսաւ, որպէս թէ գիտնար իր մօր ներկայութիւնը.

— Թող զիս . . . թշուա՛ռ կին . . . թող զիս. չեմ ուզեր որ քու ճիւղային ձեռներդ ինձ փարին. կորի՛ր. . . զիս անպատուութեանց վիճը գլորեցիր, հիմակ ալ թշուա՛ռ պիտի ընես զիս. հեռացի՛ր, հեռացի՛ր . . . աստուածային արդարութիւնը պիտի ջախջախէ զքեզ . . . թող զիս, թող որ դոնէ մահուան անկողնոյս մէջ հանգիստ ննջեմ . . . :

Հոս լռեց և ձեռներն ու ոտները ձգտել սկսան:

Բայց այս վերջին բառերն այնքան ուժգնութեամբ արտասանած էր, որ ուշադրութիւնն արթնցող հիւանդապահ պաշտօնէին, որ այս միջոցին նըրբանցքին մէջ կը պտտէր. իսկոյն դէպ ի ձայնն յառաջանալ սկսաւ. բայց այն ինչ սենեակէն ներս պիտի մտնէր, երկու քայլ ետ դնաց. տարօրինակ տեսարանի մը հանդիսատես եղած էր:

Յեւազգեստ կինը՝ Հայկի մահճակալին քովիկ ծունր կրկնած, ձեռները բազկատարած, աչերը յերկինս սեւեռած կը կենար անշարժ. իր դողդոջկոտ շրթներէն հազիւ լսելի մըրմունջ մը կ'ոլորտանար և արտասուաց կայլակներ կը թրջէին իր վտիտ ձեռներն, որք մեղրամօմի գոյն առած էին:

Հիւանդապահն՝ որ անմիջապէս ճանչցած էր կինն, որ վայրկեան մ'առաջ Հայկի ո՛ւր գտնուիլը հարցունցած էր, չուզեց խանգարել այս զարմանալի տեսարանը. օւստի առանց աչերը հեռացնելու սեւազգեստ կնոջ վրայէն, թթին տակէն մէկ քանի բառեր մըրմուաց, որք անխելի մնացին բոլորովին:

Նոյն պահուն Հայկի մայրը ձեռները վեր բարձրացուց, աչերը կիսովի փակեց և սա բառերը մըմնջել սկսաւ.

— Ներէ՛ ինձ Աստուած իմ, ներէ՛ ինձ այն մոլութիւններն, որոց անձնատուր եղայ ցարդ. շատ մեղքեր, շատ չարիքներ գործեցի, կամաւ զան-

ձըս մատնեցի այնպիսի անլուր մոլորութեանց, որովք զաւակներուս անբիծ ճակատները մրոտեցի. գիտեմ ոճիր մըն է այս, արիւնուշտ ոճիր մը . . . բայց հիմակ, Աստուած իմ, ծունր դրած քու առջեւ կը զղջամ ի բոլոր սրտէ . . . մի՛ մօրն համար տանջեր զաւակը . . . ներէ՛ ինձ, թէեւ ոճրագործ մը, դահիճ մըն եմ, որ կըրիցս վայրագութեամբ զաւակիս գերեզմանը փորեցի . . . Ա՛հ, եթէ ես չեմ արժանի քու ներմանդ . . . եթէ ես պէտք է դատապարտուիմ, թող գէթ ազատի զաւակս մահուան ճիրաններէն, որոց ես կամաւ մատնեցի. թող դերժմնայ նա իր մօր գեհնային պատիժներէն. թող երկնից շանթերը, աստուածային կրակները իմ վրայ թափին, այլ թող ազատի զաւակս. Ա՛հ, հառաչեց լայն շունչ մ'առնելով, իցի՛ւ թէ քանի մը օր առաջ իմացած ըլլայի իր հիւանդութիւնը . . . :

Մինչ բազկատարած Աստուծոյ թողութիւն ու գթութիւն կը հայցէր, ոտքի ելաւ մէկէն և յուշիկ իմն մօտեցաւ անկողնոյն, որուն մէջ անբեւութեանց էր Հայկ, տմոյն և մահադոյն. ուղեց արթնցնել զայն, բայց չի համարձակեցաւ. բոլորովին նուաղած էր նա, բերնէն սպիտակ փրփուր մը դուրս կը ժայթքէր միշտ. դողաց նախ, այլ ապա իր ողբեր. շրթները նորա ողբելար ճակտին հպեց ու հոն ուխտեց ա՛լ փոխել իր ընթացքը, եթէ Հայկ ապրի, անոր ստրուկն ըլլալ, իսկ եթէ մեռնի, ողբով ու դառնութեամբ անցնել իր ամբողջ կեանքը: Հինգ վայրկեան յետոյ, մեկնած էր:

Հայկ չզգաց իր ճակտին վրայ համբոյրն իր մօր, որով կը զղջար իր չարեաց ու մոլութեանց համար. բնաւ իսկ չիմացաւ անոր ներկայութիւնը. վասն զի՝ ինչպէս ըսինք՝ սոսկալի տենդ մը զինք անդդայ ըրած էր. սիրտը կը հեւար այնքան տագնապալից խօսքերէն, այնպէս որ երբ պահ մը յետոյ հիւանդապահը ներս մտած և տեսած էր անոր վիճակն, իսկոյն մնայուն բըժշկին իմաց տուած էր, որ այս վերջինն ալ յօն բերը պոստեց, երբ արտասովոր այցելութեամբ մը զննեց անոր կուրծքն ու թոքը:

Հայկ քանի մը ժամ եւեթ ունէր ապրեցելու . . . :

ԺԵ

Գիշեր էր, սև գիշեր մը. մութ էր ամեն տարր, ամեն առարկայ. բնութիւն սեւ քողի տակ ծածկուած էր. գոգցես սուգ էր առած. ո՛ւր էր առաւօտեան ծիծաղկոտ երկինքը. ո՛ւր էր գարնան հոգեզմայլ գիշերներու շիկնոտ լուսնակը. ո՛ւր էին այնքան շողջողուն աստեղք երկնակամարին վըրայ. . . անհետացեր էին անոնք այն սեւաթուխ ամպերուն տակ, որք՝ հաստ վարագուրի մը հանգոյն անթափանց և հողմոց հոսանքէն յափշտակեալ՝ յաբեւտից յարեւելս կը սուրային արագապէս. ո՛ւր էր վճիտ ու հանգարտիկ Մարմարան, ու իբրեւ կիճեայ սաւան, կը նիրհէր աստեղազարդ կամարին տակ, ո՛ւր էր այն անուշ հովիկը, որ ալեաց դանգուրները կը գգուէր յուշիկ. ամեն բան ապստամբեր էր հիմակ. . . Կը փրփրար Մարմարան, ըլլակուտակ կոհակներ ծովափը կը կոծէին, կը մռնէր ուռականն, կը ցնցուէին վաղնչական շէնքերու հոյակապ կամարներն, կայծակներ կայծակներու կը յաջորդէին ու տեղատարափ անձրեւ մը կ'իջնէր անընդհատ. Պարզ քսելով ամեն բան դաշնակցած էր գոգցես այդ գիշերը յոյժ ահաւոր կացուցանելու համար.

Այլ մինչ ապստամբած ու փոթորկուն էին տարերք, ինչ փոթորիկներ կային արդեօք այն թարմ ճակտին տակ, ուր ճակատադրի մրոտ մասներն շատ իսկ գծած էին սեւ սեւ խորշմներ. ինչ հոգեկան մրրիկներ կ'ալեծփէին արդեօք այն անմեղ սրտիկն, որ հալած ու մաշած էր տարածում. մըրիկներ՝ որք բնութեան փոթորիկներուն հետ կը հաւասարակշռէին.

Գերեզմանական լուսթիւն կը տիրէր այն սենեակին մէջ յորում Հայկ՝ անկողնին մէջ, սպիտակ սաւանին վըրայ տարածուած էր անկենդան, շընշառութիւնը դանդա՞ռ և ձեռները սառնապա՞ղ. անկողին՝ որ քիչ վերջը իր գերեզմանը, սաւան՝ որ քիչ վերջը իր պատանը պիտի ըլլար. ափսո՞ս, իր դիմաց գծերը հանգարտ էին, այլ այս հանգարտութիւնը տառապանաց յետին մնացորդն էր:

Սենեկին մէկ խորշին մէջ կաւաւ կերտ կանթեղ մը դրուած էր, որ

մերթ վառվռուն ու մերթ առկայծ նշոյլը գերեզմանի մէջ ներքին երեւոյթը կ'ընծայէր սենեկին:

Կանթեղին դալկագոյն նշուլից ներքեւ, երկու ստուերներ կ'երերային, որք սենեկին խոր լուսթեանը մէջ իբրեւ մահուան ուրուականներ կը պատկերուէին աչաց: Մին՝ հիւանդանոցի մնայուն բժիշկն էր, որոյ պուստած դէմքն աւելի խոփու կերպարան մ'առած էր կանթեղին պլպլուն լոյսին ներքեւ և որ լռիկ ու մտածկոտ կը գննէր Հայկի բազկերակը. բժշկին լըռութիւնը Հայկի մահուան գուշակութիւնն էր կարծես:

Միւսը՝ հիւանդապահ սլաշտօնեայն էր, քառասնամեայ թխորակ անձ մը՝ որ բժշկին հրամանները կատարելու պաշտօն ունէր. սա՝ պատուհանին քով կեցած՝ երկնից սեւ մթութեան մէջ կը սուզէր հայեացքը, կարծես յերկնից գթութիւն հայցելու. բայց վայրկեաններն արագ արագ կը սահէին կ'անցնէին լուսթեան մէջէն, զոր մերթ ընդ մերթ կ'ընդհատէին Հայկի խուլ հռնչիւններն ու թեթեւ հառաչանքներն:

Ահ, եթէ այս միջոցիս ոմն այդ մահաշուք մահճին վրայ հակէր և Հայկի դէմքը դիտել ուզէ, ահաբե՛կ յետըս պիտի նահանջէր. հո՛ն, ամեն բան մահուան շունչէն ցրտացած էր. հոն շփոթ իմն կը տեսնէիր միայնայն յետին խուսափուկ գեղն, զոր մահն իր մրոտ ձեռներով կը քանդակէ իր ճարակաց ճակտին վրայ. . . Պաղքըտինք մը ոլուն ոլուն այտերէն ի վար կը թորէր և նորա խարտեաշ ու ցիւր ցան խոպոպները կը թրջէր, մերթ աչաց փակ կոպերը կը ձգտէին և մերթ կուրծքը ելեւէջ կընէր արագ. ուրիշ շարժում չէր տեսնուեր իր վըրայ, ամեն բան սրտին յատակը տեղի կ'ունենար:

Յանկարծ բժիշկը ձեռները վեր բարձրացուց, յուսահատական շարժում մ'ըրաւ և մարմնոյն վրայէն փախըստական սարսուռ մ'անցաւ. ապա տըխուր ակնարկ մը նետեց հիւանդապահ պաշտօնէին վրայ, ակնարկ՝ որ այնքան պերճախօս եղաւ զի պաշտօնեայն հոն կարգաց, «Դուրս ելնե՛նք» բառերը:

Պահիկ մը յետոյ Տօքդէօն ու հի

ւանդապահը մեկնած էին:

Հայկի շնչառութիւնը դեռ չէր դադրած, այլ տակաւ կը նուաղէր. սենեկին մէկ խորշը դրուած կանթեղն այլ ճիշդ այս պահուս ճարճատիւ ըսկտաւ, լոյսը նսեմացաւ և պատերուն վրայ սեւ ստուերներ գծեց, զի տակաւ կը լմնար այն նիւթն, որ հարկաւոր տարր մըն է անոր լուսաւորութեան համար, ինչպէս նաեւ տակաւ կը հատնէր այն թուքն, որ անհրաժեշտ պայման մըն է մարդկային կենաց շարունակման համար. մին իւղասպառ կը շիջանէր, իսկ միւսը կենասպառ կը նուաղէր:

Տիտ՛ւր զուգադիպութիւն. . .

Անցաւ քանի մը րոպէ եւս և առաւել զգալապէս սկսաւ շունչը դանդաղիլ, անդամները ձգձգիլ, ինչպէս և կանթեղը դամբանական շիջանուս ցոլբեր արձակել:

Նոյն պահուն, հեռաւոր սենեակներէ միոյն ժամահարն ուժգին բախումներով Նինգ հնչեց, որոց մեղամաղձիկ ձայնը սենեկին մթաստուեր անկիւններն արձագանգեց:

Հայկ՝ որ առտուան եղելութիւններէն ի վեր դեռ բացած չէր աչերը, կարծես լսեց ժամահարին սուր դանդիւնն ու յանկարծ արթնցաւ, կանթեղին մոխրագոյն նշուլից մէջ սեւ ստուեր մը տեսաւ, բունն զօրութիւն մը շարժում տուաւ անոր պաղ շըրթներուն. «Անիծեա՛լ կին», դարձեալ. . . հո՞ստ մըմնջեց. բայց չի կրցաւ ամբողջանել իր խօսքը. զի մահաքուն թմբուկութիւնը՝ կապարեայ բեկորի մը պէս՝ ճնշեց վայն, ձայնը կասեցաւ, բառերը շրթանց վրայ մեռան, յաւիտենական քունն անոր շարժանքներն բնդմիջելու եկած էր:

Ապա պահ մը իր աչերն առտուածային լուսով վառեցան, յերկինս ուղղեց անոխակալ ակնարկ մը, նուաղկոտ ժպիտ մը իր այտերուն փարեցաւ յետոյ կրօնական երկիւղիւ զոյգ մը սառուցիկ ձեռները կրծոց վրայ խաչածեւեց:

Ծիշդ այս պահուս կանթեղն իր վերջին նշոյլն արձակեց, այս վերջին նշուլից հետ հուսկ յետին բոյր մըն ալ ելաւ. կեանքը իւղին հետ հատած էր Հայկ մեռած էր, իսկ կանթեղը մարած. . .

ԳԵՈՐԳ Կ. ՍԻՄԵԷՇԵԱՆ

Վ Ե Ր Ձ

ԱԹԵՑ ԿԵՃԵՍԻ

Անցեալ ուրբաթ գիշեր Յունաց Աթէշ Կիճէսի տօնն լինելուն պատճառաւ Պօլսոյ ամեն կողմերէն երիտասարդք և օրիորդք պտոյտի ելած էին :

Երկու Ակնջիներ այս մեծ շարժումէն զուրկ չմնալու համար Սամաթիոյ կողմերը երթալ կը խորհէին :

— Էմմի այս գիշեր չապուղ բայտէօս արէ ուր , քընչիյ մը ժուր դանք Սամաթիոյ կողմերը :

— Ծօ աղէկ ոոր ըսիր , էս ալ քեզ պէս մէյ մը կու փնտրէի , աս գիշեր քընչիյ մը էլլէնմիշ ըլլինք տէյի :

— Ես տէօվէրքի էօրթամ փէօրըս կուշտացնեմ տիւն ալ հաղիւր էղիր :

— Է՛ հայտէ տիւն կունա փէօրըս կուշտացուր ու ես ալ սա վէօտիւց ամաններուն մէյ մէյ նալչա զարնիմ , ուր , տէօվէրքի քտոս նը հաղիւր ըլլիմ :

— Հաղիւր էս էմմի :

— Հուպա երկիւ սահաթ է հազըր էղեր ու քեզ կու պէքլէյիմ ուր մնացիր ճանուս :

— Ուր տի՛ մնամ աշճիւին գնացի ունեցած պարտքս մէյմը հաշվէ անցուցի , վեց զրուշ պարտքս ելաւ հիյ . նոց մալ փէօս առի տասնը միէկ զըրուշ պարտկըս միւնաց :

— Մնջուկ ալ սուս էղիր ուր ֆէօս էկող աղջիկները սէյիր անենք , ամէն մէկը մէյ մէյ տէլիսանիւ խօլթիւղը զարկեր ու վեր ի վար կուպուտուտին . մենք ուր ըսեանք երկիւր արերնիս ճէնպէրնիս խօթեր ժուր կուգանք :

— Մենք ի՞նչու գատարի ժուր տի գանք , քալող աղջիկները կուտեսնա՞ս մէկուն աշվինները ֆիւրիւլտաղի պէս կուգարնայ ու մեզ կունայի :

— Անի մեզ չը նայիր իր տէրերը զայիպ ըրեր ու անոնք կու բնտրէ :

— Էմմի սա դայֆէն կու նայիս , չա՛թ . . բաթ . . բան մը կուվարին :

— Էֆէնտըմ անոր շարխուլ ֆէլէք կըսին . . տէրտ ունեցողը կուգայ մէյ մը վարել կուտայ :

— Մնջուկ , ատ օրթայի բամբօրը ի՛շ տըլլայ ուր :

— Էֆէնտըմ աս գիշեր աթէշ կիճէսի ըլլալուն միւնասիպէթիւն , զաննս

ատի տի վառին , ու ֆէօս նստող աղջիկները քէֆ տանին :

— Տուղայ էս քեզի բան մը ըսիմ իմ վէօտիւր կամաց կամաց կու մուգմուգա , էրթանք սանկըս նստինք ու մէյ մէյ պայլական խայլէ խուֆնք :

— Օրիստէ . . պուլուռում . . ծանիւ . . թի աղաքաթէ քէրիէ :

— Ծօ աս ի՛շ կուլըղըրնէ :

— Չաննս ֆիւշէնկին հրմար հասկըցաւ ու , վաղը տի բաթի կըսի :

— Ծօ սէն պիղէ թիւրիճէ սէօյլէ պիղ ուռումճատան մուխուֆ տէկիւլիւք :

— Նէ՛ պուլուրածաքսընըղ :

— Մէտէթ ի՛շ կուզի էմմի :

— Խայֆէ մը թող բերէ :

— Սէն պիղէ խատէֆի պէօյիւք , իքի շէքէրու խայֆէ կէթիւր :

— Տիօ քայֆէտէս :

— Կու հայիս մը էմմի կու հայիս մը հէր ի՛շ տուրուր ֆիւշէնք վառէն իսէնը աղջիկներուն պատիւ ընելու համար կու վառին :

— Մնջուք ատ զուրղուր քէօրիւկը ի՛շ տըլլայ ուր , հիմայեկս մեր երկրի Զկայենց տղան ֆէօս ըլլար ու զուրնա մը չալէր իսէնը , մարդս փիւրէի պէս տեղէն կու ցատկուրտէցներ :

— Պուլուրսունլար էֆէնտիլէր :

— Հուրումմէ էմմի խայֆէթ առ ուր չուպաղի :

— Իսա բամբօրին ի՛նչ ըլլալուն մուխուֆ չեղանք ու գնաց հէյկիտի :

— Կայնէ , հրմայեկս էս սա տիւտիւ խաթունէն կու հասկունամ այս ըսելով իրենց մօտ եղող ընտանիքին մօտեցաւ :

— Ճանըմ տիւտիւ խաթուն , ատ օրթան տունկուված բամբօրը ի՛շ տըլլայ ուր :

— Վա՛յ մեղքիտ ատ ալ պան է քի չիտես կոր :

— Էֆէնտըմ քէրէմ արէ ուր ըսիմ , մեղավէօրըս երկրէն նոր եկած էմ , վէ ասանք բանին հէօտը տեսած չեմ , կու հարցնիմ ուր մուխուֆ ըլլիմ :

— Ճանըմ աս գիշեր Աթէշ կէճէսի ըլլալուն համար , ամէն կաղինօ ասանկ մէյմէկ պաներ չինել կուտա քի գիշերը սահաթը կին ատենները կը վառեն տէ ինչ խըտար ճահիլ ճիւհիւ կաննէ վրայէն կը ցատկեն էյլէնմիշ կըլլան :

— Շնորհակալ եմ տիւտիւ հանըմ ,

— Մայրիկ ատ մարդուն հետ շատ մի խօրաթեր , զէրէ ես անոր աշկին բէք չեմ հանիր կոր , լախըրտը ըրած ատենը աշկը աշկիս մէջ տընկած տիկ տիկ ինծի կը նայի կոր , կիտես քի ինծի պիտի կըլլէ :

— Աման ալթըլս տուք ալ խընլտին ցուրտնէ մահանա մէկը էրէսնուտ նայելուն պէս միտկերնուդ հազար պան կանցունէք :

— Բամբօրին հրմար ի՛շ կուսին . .

— Էֆէնտըմ ատի աս գիշեր տի վարին վէ հէր իշտար ճահիլ ճիւհիւ կան իսէնը վրայէն տի ցատկիւրտին էղեր :

— Տուղա էս քու տէղըդ ըլլամ . . իսէնը մէյ քանի ֆիւշէնք ալ ես կու վառիմ . . :

— Քընչիյ մը կայնէ ուր խայֆէճիւն աս թարաֆ դայ մեծ շարխուլ ֆէլէք մը վարել տիտամ :

— Տիհա խայֆէճիւն . . խայֆէճիւ . . խայֆէճիւ :

— Օրիստէ՛ . . քէրիէ . .

— Ծօ՛ շու չօճուգլարըն էօնիւնէ պիր շարխուլ ֆէլէք եախ բարասունը պիղ վէրէճէկիւղ :

— Պաս իւսթիւնէ . . ֆ . . ըլ . . բա՛ . . ա . . թ . . :

— Վո՛ւյ կորպէկոր էլլաս մարդ , աս ի՛նչ ծունեք պերաւ կլխուս :

— Ի՛նչ էղաւ քի :

— Ի՛նչ պիտի ըլլայ , կիւղէլիմ ֆիստանս լմնցաւ բիւթիւն խըղըլճըմները վրաս ցատկեց , ծակ ծակ էղաւ :

— Ծօ սէնտէ կէօրմիւրօսըն , ֆամիւեանըն էօնիւնտէ էօյլէ շէյ եաքըլըր , քի , պէօյլէ կիւղէլիմ ֆիստանը եօղ էտտին :

— Ծանիւմ պէնտէ նէ դապահաթ վար իմիս , նա պու միւսիլէր սէօյլէմիս եաք , պէնտէ եաքմիսիմ :

— Ի՛շ կայ ուր տիւտիւ խաթուն հէօքիւտ սաղ ըլլի էս վաղը ձեր արաքէն անցած ատենըս ինծի կանչէ ու քեզի արշիւնը 20 փարանսց պայվական պասմայէ իւթն արշիւն տամ , մէյ մալ չինէ :

— Վո՛ւյ կայծակներու կաս մարդ , քի ասանկ ինծի կրնակիս օրթայէն կը ճաթեցնես :

— Էֆէնտըմ քանի որ տի ճաթիս . . ինքզինքդ թամիր անել տուր :

— Սուս էղիր քա , սուս էղիր , ա-

մէն մարդ մեր վրայ կը խնդան կոր :
— Ծ' Ե՛ր խայֆէճի պու բամբօր նէ վագըթ եախաճախ տուր :

— Նա սինտիք սինտիք :

Շողենաւը այրած միջոցին ամէն մարդ սկսաւ (պիտիւր պիտի) ըսելով վրայէն ցտակել, և ի վերջոյ մեր օրիորդը, անանկ ալ ֆիստանս լմնցաւ անանկ ալ պարէ ետ ալ օրվոր վրայէն ցտակեմ տէ հավէտքս առնեմ ըսելով, այս անգամ մեր կօշկակար էմմին զայն տեսնելով իւր ընկերովը կըսէ :

— Ծ' Ե՛ր աղջինը ցտակելէն սըղրա տին ի՞նչ տէյի չես ցտակիր :

— Էֆէնտըմ անի ցտակելէն սըղրա ծառայականս հայտէ հայտէ կուցատկիմ, ըսելով երբոր ոտքը վերցնելով ցտակել կը փորձեր յանկարծ ոտքը սպրդելով կրակին մէջ ինկաւ բայց չորս կողմէն օգնութեան գալով խեղճը աղատեցին բանթօլին մէկ ոտքը այրած :

Այս միջոցին իրենցմէ մին խաչվեճին կանչելով կը հարցնէ :

— Քաչ վարա վէրէճէկիւղ :

— Օն պէս կուուս :

— Մնչուկ տեսար մի՞ հըմայեկս կերած ապուրը :

— Ծ' Ե՛ր մի՞նչ իչլուն օն պէշ զրուշ վէրէճէկիւս :

— Օն քրուս ֆիսէնք պէս քըրուս քահվէ էթմիս 15 քրուս հիսապ պու :

— Ատ հիսապը ինչ ճիվերսէ ուր, սէն պիզէ 2 զրուշ կէթիր պիր չէյրէք վէրէլիւմ :

— Պըռէ ծապուք բարալարը վեր, եօքսա, պու բալթօսու վէրմէմ :

Մեր կօշկակար էմմին կը ստիպուի իւր քովի եղած ստակը տալ բայց 10 զրուշ պակաս կուգայ, այն ժամանակ բալթօն եւս հոն ձգելով կը մեկնին : Լսածնուս նայելով մեր կօշկակար էմմին մնացեալ 10 զրուշը տանելով իւր բալթօն կառնէ. բայց կերպնու որ մէյ մալ Աթէշ կէճէսի չերթայ :

ՎԱՐԱՋԱՆԱՏ (կակոս)

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ ԱՌԱՅՈՒԱԾ

Գերմանիոյ մէջ իմաստուն ոմն բաղում տարիներ հաւատարմութեակը տէրութեան ծառայելէ վերջ զրպարտութեան մը զոհ երթալով պաշտօնանկ կը լինի : Անդործութիւնն զինքն կը յանձնէ թշուառութեան ճիրաններուն, որոց ընդ երկար կը տոկայ աննկուն արիւնքութեամբ : Իւր վերջին ապաստարանն եղող տան մէջ առանձինն էր իւր սիրելի աղանւոյն հետ, զոր բաց վանդակի մը մէջ դրած կը սնուցանէր և զոր կաթոգին կը սիրէր իւր այդ միակ սփոփանքն :

Խեղճ մարդն զատ թուղթեր մըրոտած էր իւր անմեղութիւնն պաշտպանելու համար. շատ աղերսագիրներ տուած էր մեծամեծ անձանց, այլապարդիւն մնացած էին անոնք :

Օր մը յանկարծ լաւ խորհուրդ մը յղացաւ. երկու աղերսագիրներ գըրեց, ոյց մին կապեց իւր աղանւոյ ոտին և միւսն գրպանը դրած ճամբայ ելաւ դէպ յարքայական պալատն : Այն ինչ յաջողեցուցած էր զիւր սիրելի վեհապետ տեսնելու. ահա թող տուաւ իւր հաւատարիմ աղանւին՝ որ զիւր թուիչ առաւ դէպ յերկինս. իսկ ինքըն հանեց իւր գրպանի աղերսագիրն և ձեռամբ դէպ ի վեր բռնելով ինկաւ յոտս արքային գոչելով. « Գըթութիւն վեհափառ Տէր, Գթութիւն :

Բարեսիրտ թագաւորն հրամայեց նմա ոտքի ելնել, առաւ նորա աղերսագիրն և երբ աղանւոյն թուոցման պատահաւ հարցուց, թշուառ մարդն պատասխանեց « Վեհափառ Տէր, անգործութենէ յուսահատած էի և շար խորհուրդներն պաշարեր էին միտքս, կ'ուզէի անձնասպան լինիլ, երբ յանկարծ յոյսն փութաց ձեռնտու լինիլ թշուառիս, երկու աղերսագիրներ գըրեցի, ոյց մին հաւատարիմ աղանւոյս ոտին կապելով զրկեցի առ թագաւորն թագաւորաց և միւսն ահա ձեր վեհափառութեան կը մատուցանեմ : »

Այս խօսքերուն վրայ ի գութ շարժեալ արքայն, գովեց նորա իմաստութիւնն և համարձակութիւնն և հաստատեց զնա իւր նախկին պաշտօնին վերայ :

— Տուտու. միսաֆիր էկաւ :

— Ո՛վ է :

— Թէյզէս իլէ եէկէնսէ :

— Ծ' Ե՛ր անոնք միսաֆիր չեն ստիպեցին օխտը օր ութը զիշեր կը մընան :

* * *

Հաճի պէյ մաշալլահ եէկէնին ամմա պէօյիւմիւշ :

— Էշէյէ տէօնմիւշ ամմա պաշքնտա ագըլ եօք :

— Հէյպէթ, գըզ հալասընա օղլան տայըննա չըգար տէրէր :

* * *

Գուզում միւսիւ Էթիյէն սէն կինէ Փարիզէ կիթմիշին կըռան Օթէրայ թէաթրօսու նէ՞ պէօյիւքիւքտէ վար :

— Էֆէնալիմ սիզէ շու գատարընք սէօյէյիմ քի Բառատիտէ օթուրան Բաժտէրտէքի ատամլար գարընճա պօյունտա կէօղիւքիւր :

— Տէմէք քի Փարիզտէ պիր եան. զըն զուհուր էտէրս է սէվիթի կըռան օթէրա աստուր :

— Օրտա եանզընա սէքէթ ասմաշլար :

— Պէնտէ սէքէթ եէրինէ քիւֆէ տէյէճէիտիմ ամմա. Փարիզտէն Ստան պօլա կէլէնլէր եալանը քիւֆէլէրէ տօլտուրմագտա տըրլարտա ֆրանսատա քիւֆէ գալմամըլ տըր զանն էթտիմ :

* * *

Նէրէյէ կէնէ հաճի աղա գուզու կիպի էօնինէ թաքմըլ կէօթիւրիւեօրսուն :

— Էլ էօրմէյէ կէօթիւրիւեօրում :

— Վա՛յ, խըեանէթ շտիլիւն օլուր տէ պանա պիր աղըզ տալէթ եօգ հէ :

— Եօք ախպար պապասըյլա պալըշտըրաճաղըմ :

— Պու գալընճը տէֆա տըր :

— Քէէննի պու սօն օլաճագ :

— Էկէր տէտիլին կիպի չըքարսա պէնտէ պու եաղտըղըմը պօզարըմ :

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

Փողոցին մէջ :

Անցորդ մը գետին կը ձգէ իւր դրամապանակն դոր տղեկ մը դիպուածաւ տեսնելով՝ վեր կ'առնու և անմիջապէս պարօնին ներկայացնելով.

— Ինձ համար բան մը չը կա՞յ, կը հարցնէ :

— Այո՛, բարեկամս, ա՛ռ պահէ քսակս :

Տղեկը, զարմանալով :

— Արդէն ես այնպէս պիտի ընէի, բայց մէջը բան մը չը կար :

Երկու ժողովոյ կայարանին մէջ.

— Կրնա՞ք ինձ տոմս մը տալ, կը հարցնէ ուղեւոր մը տոմսակալածաւին :

— Ո՛ր պիտի երթաք :

— Ուր ո՞ր կողմէք, դիւղագնացութեան համար տուն մը կը փնտռեմ. և դեռ տեղը չեմ որոշած :

Երկու դողեր, կօշկակարի մը խանութին առջեւ կեցած, ուշադրութեամբ կը դիտէին ի տես դրուած զոյգ մը գեղեցիկ կօշիկ :

Անոնցմէ մին ձեռքն կ'երկնցնէ գողնալու համար, բայց շուտով ետ կը քաշէ :

Իւր ընկերն, ապշեալ, խորխոր ձայնիւ մը :

— Ի՛նչ, կ'ըսէ, ատկից աւելի տ. ժան կողմէի՞ր գնել . . .

Ընտանեկան պարահանդիսի մը մէջ : Վառարանին քով, մօրդ մը մը տողաւ կեցած է :

— Կը ձանձրանա՞ք, պարո՞ն, կը հարցնէ հանդիսականներէն մին :

— Այո՛, և դո՛ւք :

— Ես եւս, ո՞րչափ լաւ կ'ըլլար եթէ ասկից մեկնէիք :

— Ա՛հ, չեմ կրնար, տանը տէրն եմ :

— Պետրո՛ս, կ'ըսէ պարօնը իւր քսակաւորին, ի՛նչ ըրիր այս առաւօտ դրած նամակս զոր գրասեղանին վրայ ձգած էի :

— Նամակատունը տարի :

— Ի՛նչ, հասցէն չէի գրած դեռ,

— Աւելի լաւ, մտածեցի որ թե՛րեւս չէք ուզեր իմացնել՝ որո՞ւ գրել-նիդ :

Պատժական ատենին առջեւ :

— Նախագահն. — Տեսնե՛նք, բարեկամս, առաջին անգամն է որ գողութիւն կ'ընէք :

— Այո՛, աէ՛ր նախագահ :

— Ժամացոյցը առած ժամանակ-նիդ, անհանդստութիւն բնաւ չգտացիք :

— Սյո՛, տէ՛ր նախագահ, վախցայ որ արծաթէ չըլլայ :

— Երբ ամուսնացայ, կ'ըսէր կին մը իւր բարեկամահեաց միոյն, այնքան կը պաշտէի ամուսինս որ դայն ուսելս կուգար . . .

— Լաւ, և ա՛յժմ . . .

— Այժմ . . . կը ցաւիմ որ չեմ ըրած :

— Օ՛հ, բարեկամս, ս՛ր մնացեր ես, վեց տմէ ի վեր զքեզ տեսած չեմ :

— Ամուսնացայ :

— Կարելի չէ : Խեղճ բարեկամս, աւելի լաւ կ'ըլլայի եթէ ժամացոյց մը գողնայիր :

— Ինչո՞ւ :

— Որովհետեւ կրնայիր հինգ տարիէն փոխել մինչդեռ հիմա ամբողջ կենացդ մէջ պիտի պահես առածդ :

Փարիզի Մատրէն եկեղեցւոյն մէջ պսակի արարողութիւն մը կը կատարուէր : Ամուսնացեալք, հարս և փեսայ, ծայրայեղ աստիճան տգեղ էին, ահագին բերանով, մեծ քթով, տրձեւ մարմնով :

Նոյն պահուն յորում քահանայն իրենց կողմը կը դառնայ խրատ մը տալու համար, մի քանի վայրկեան ապշեալ կը դիտէ զնոսա և լուղեալ ձայնիւ մը :

— Դեռատի ամուլք, կ'ըսէ նոցա, սիրեցէ՛ք զփմեանս, որովհետեւ եթէ չը սիրէք, ո՞վ պիտի սիրէ զձեզ :

Երկու երեւոյթականներ կը վիճաբանէին, մին կ'ըսէ միւսոյն :

— Հասարակութեան մէջ երբէ՛ք չէք բանար բերաննիդ :

— Կը ներէ՛ք : Ամէն անգամ որ կը խօսիք, ես չեմ յօրանջողը :

(Թարգմ.) Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ՊԱՂ ՊՕԶՈՒՄՈՒ ԲՐԵՆՍԵՍԻ

ԹՕՀԱՅ ՊԻՐ ՀԻՔԵԱՅԷ ԻՍԹԵԵՆ ՏԻՆԼԷՍԻՆ

Զըբրի. հիքեաեմին սօնունտա պէտան օլունաճաք օլան պիր թարիխ-տէ պաղ պօղունու էսնաւընտա ոարը կիւղէլ պիր տուխթէրի պի էմալին տիհանընտան ֆիւթուհաթեարի պիր սէտայի մէսէրրէթ իշիտիլիլ : Հէման քեաֆֆէյի ասմա ֆիտանլարըն զանն իտէրսին իշլէրինտէն մըրըլտանտըլար, «Պո՛ւ նէ» վէ միւթէազըպէն ֆիտան. լարըն զապթ ու բապթ օլունան դա-զըզլարըն թէփէլէրինտէն, չիֆթէ չիֆթէ կէօզ պէպէքլէրի բարըլ լարըլ Նուազէթ թէրաֆընա աթֆ օլունտու-լար :

Նուազէթ տէտիդիմիդ, իւք ֆիր-եատ իտէն տուխթէրի տիլլուպանըն իսմ եա չէօհրէթի տիր :

Լաքին նիչլին քիրազ կիպի տու-տազլար իլէ իհաթա օլունան օլ քիւ-չիւճէք տիհանընտան ալըք ալըք մէդ-քիւր սէտա հէվայի ֆիշէնք միսլի սալ-զըմ սէչաք եախօտ օլ եիւրէքտէն թա-չան սէվինճ եաղմուրու հափայա ֆըր-լանտը :

Իշթէ էվէլ էմիրտէ պունու իյլահ իթմէք կէրէք, իմտի էն բաթիլքա եօ-լունու էլէ ալալըմ քի հիքեայէմիլին ճատաէսինէ տուխուլ օլունտուն :

Նիմաիլիք պուլունտուղունուղ թոու-նա նէհրի պօնունտա հիստապըղ ա-թիք միւճիւղէլի հիքեայէլէր օղու-տան օղուլա թաղէ թաղէ պապի դա-լըր, իշթէ պիրի տէ շու աթիտէքի տիր :

Բիվայէթէն իման իտէրլէր քի ձէ-նապը աղիմ իւշ շան, ինսանլարը չիֆթ եարատըր, լաքին էսնայի իալգտա եէքտիկէրինտէն ճիւտա տիւշտիւղին-տէն, պունլար պաղէն ախրէթտէ գա-վուշուրլար վէ պաղէն տիւնտատէ պիր-պիրլէրինէ բասթ կէլիլլէր, հալ պու-քի հէր իքի խուսուստա իշպու բապթ կէլիլ աշգ ու սէվտա իլէ մէմլու մութ-լուլուք վէ ճիւնէթ օլուր :

Կէրչի սէօլէնմէօի ֆազլա տըր իշ պու Սէհլ չիֆթէ վիճուտլէրին տա-լիմա պիրինտէ նէվճիվան էր վէ տի-

կերինտէ ստախ տիրուպա բէյքեր
րուհու մէվնուտ տըր :

Լաքին հայքֆ քի եհքտիկերինի
նէ՝ եօլ իլէ պուսուսլար , նա՛սըլ պիր
պիրլէրինէ րասթ կէլսինլէր , նի՛ճէ պիր
պիրլէրի իլէ թէհհիւլ իթսինլէր : Զիրա
օլ գատար չօգ եանըլմաքլար սէպէ-
պինտէն տէլիլ մի քի պուսնճա ուլլուն-
սուղ վէ իմթիզաճսըզ ֆամիլեալար
թէշքիլ օլունմագտա տըր :

Իշթէ Թունա նէհրի սէվահիլինտէ
պու ուլլունսուղլուք գաթա գուհուր
իթմէզ . զիրա օնլար , օլ չիֆթէնին
տիկէր նըսթըն քէնտի քէնտինէ զու-
հուր իթտիրմէնին էսրարընը , եանի
քէնտի էքիլինին թէքինէ եախօտ միւշ-
թէքէքինէ աշնա օլմանըն ուսուլինէ ,
սաֆ վէ սատըք մուհապպէթինի ան-
նամագ սէնահաթընա մալիք օլտուգ-
լարընտան խէյալի թարզլա տուլուպ ,
պիլէպիլիլէր : Լաքին նէ՝ եօլտա :

Եկէր մէվսիմ գըշ իսէ , պիր գա-
պուգ տէրունինտէ սըղընմըշ օլան չիֆ-
թէ պատէմ իլէ , եկէր մէվսիմ իլք պա-
հար իսէ մասուլմարի կիւլիւմսէյիշ
էսնասընաա իքի տուտաք միսլի եհք-
տիկէրինէ եափըշմըշ պուլունան պիր
չիֆթ քիրազ իլէ , եկէր եազ մէվսիմի
իսէ պիր գամըշտա հասըլ օլմուշ չիֆ-
թէ սօրղուն պիչիմինտէ չիֆթէ պա-
շաք (հասկ) իլէ , վէ նիհայէթ եկէր
սօն պահար իսէ ետի գարէ տանէ-
լէր իլէ պիրլէշմիշ չիֆթէ պէհազ իւ-
ղիւմ սալգըմլարը իլէ եալընըզ ան-
նարլար :

Կէրչի նատիր իւլ էմսալ ամմա
քեամիլէն էմին օլունուր պիր ուսուլ
տըր պու : Շու տա վար քի պաշաք վէ
քիրազ վէ պատէմլէր իլէ իհթիմալ քի
իլի եախօտ հիշ աննաշըլմասըն լաքին
օլ միւհիլէլի սալգըմլար իլէ հէր իշ
կէօրիւլէպիլիլ , աշիքեար վէ սահիհէն
եանըլմազ օլուր : Վազըթ ու սահա-
թը կէլտիլ մի , տուալար օլունուր ,
օլտէմ զանն իտէրսին կէօքտէն սէմալի
պիր հիւանի իթթիֆագ ինէր տիւնեա
իւղիւնէ , պատէհու րահիհէի թայեի-
պէտէն տիւման զուհուր իլէ ագը-
պինտէ զահիտ օլուր օլ սէվիլիլէն է-
քիզ օլան նըսֆ , շէօլլէ քի եէօրիլ ,
սէօլլէր , նիհայէթ պիքուսուր վէ
թէքմիլ պիր սէվիլիլիւնըզաղ : Եախօտ
պիր սէվիլիլի պիր բէյքէր . չիւնքի

իշպու ասարը ըրվայէթ եալընըզ օղ-
լանլարա ալիտ օլմալըպ գըղլարա ա-
լիտ տիր :

Լաքին տալէթ օգոււմանըն ուսու-
լինի աղ սօնրա նուապէթին նասըլ
իթտիլինի կէօրէճէյիմիլտէն , շիմտի-
լիք կէլէլիմ կէօրիւնիւշէ :

Զիքրի սէպգաթ իտէն սուրէթի
վէհիյէ (հայաւ) վէ զըլլ (հօւնէ) պու-
ղու վէ տիւմանտան էքիզ , քէնտի իսմ
ու ճիսմինի (ատրէսինի) վէրիլ էկէր
օրալու տէլիլ իսէ , եկէր օլ քէօլիւն
սէքէնէսինտէն իսէ եալընըզ քէնտի .
սինի կէօսթէրմէքլէ իգթիֆա իտէր :

Իշպու սօն թէտպիրտէ նէթիճէսի-
նին իյգահաթընա լուղում գալմազ ,
ֆագաթ իլք թէտպիր գուհուրինտէ
օղլան անինտէ օլտուղու մահէլլտէն՝
պաղէն տախի գըզ՝ եօլա րէվան օլուր .
վէ իշպու եօլ իլէ եարը եօլտա պիրի
պիրլէրինէ րասթ կէլիլէր :

Կէլէլիմ ագտը իղտիվաճ մէսէլէսի-
սինէ . տալիմա իթիգատը պաթըլէ իլէ
վէլատէթ ֆարգընա վէ զէնկինէ գու-
լաք տսմայարաք իճրա օլունուր ,
Հէմ նէ՝ հաճէթ ճէնապը հագտան
նշանլանիւր օլունան իքի եիւրէքլէրի
քիմին հատտի օլապիլիլ քի ալըրսըն :

Իշթէ պու եօլտա օլան իղտիվաճ-
լար քեամիլէն մութլու օլուրլար :

Պունուն սէպէպի աշիքեար տըր :
Կէրէք պատէմ եախօտ քիրազ , պուղ-
տայ պաշաքը եախօտ իւղիւմ սալգը-
մը եօսունլար իչինտէ տիգգաթլըճա
մահֆուզ տըրլար , իշթէ պու միւհիւ-
ղէլի պաղըեաթլէր (մասունք) ագտ ու
իղտիվաճ ասիւմանընտա միւսթագիլ
վէ տալիմա կէչիպ տէօնմէքտէ պու-
լունան գարէ վէ գաթը տիւմանլա-
րընը անինտէ պիւլիւլէմէք գուվվէ-
թինի հալիզ տիրլէր :

Իմտի ալթըզ քէշֆ իտինիզ քի
գըշն օլ էքիզ պատէմի , իլք պահար-
տա քիրազը , եազըն չիֆթէ պուղտայ
պաշազընը վէ իլլէ սօն պահարտա օլ
էքիզ սալգըմլարընը էլտէ իտէնլէր
նէ՝ տէրէճէլէրտէ շազ վէ մէմունն օ-
լուրլար :

Իշթէ նուապէթտէ պունու պուլ-
մուշուտու :

Պաղպօղուճու էրքէք վէ գըզ պիր-
տէն գօշուշուպ կէլտիլէր : Հէր քէս
չիւպհէտէ , կէօղիւ իլէ կէօրմէք իո-
թէրլէր , իմտի օլ թըլըսըմլարը քէմալը

տիգգաթ իլէ թէֆթիլ իթտիլէր : Գիմ
պիլիլ , գըսգանտըգլարընտան իհթի-
մալ տըր պիր էքսիլինի մէյտանա չը-
գարմագ իսթէրլէրտի :

Մապուի էաք

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ ԺՕԶԷՖ ՆԱԼԲԱՍ

Տիշ Թապիպլէրինին էն մահիրի
օլուպ , քէնտիսինէ միւրահաաթ իտէն-
լէրի աղ վսպըթ զարֆընտա չիֆարէ-
զիր իթմէքլէ պիհագգըն խօշնուտ իթ-
միշ օլան ժօղէֆ նալբաս էֆ . Սիրքէ-
ճիտէ Թրամվայ ճատտէսինտէ Տուլու-
նու Ումուլիլէ իտարէսի գարշըսընտա
8 նումէրօլը մահալը մախսուստա պու
լունմագտա տըր :

Թապիպլը մուսաիլէյհ զայէթ մա-
հիրանէ պիր սուրէթտէ իմալ էյլէտի-
կի տիլլէրի էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուլթ
իթտիլի կիպի , միւշթէրիլէրինի քէ-
մալը հիւրմէթ վէ նէպաքէթլէ գապուլ
վէ տիշ խասթալըգլարընը հիւանիլ թէ-
տալի իտէրէք , ճիւմէնին մէմունի .
յէթինի գաղանմագտա տըր :

ԱՂՕԹ ԱԳԻՐԲ ՊԱՐՏԷԶ ՀՈԳԵՒՈՐ ԹԱԶՄԱՊԱՅԿԵՐ

(Պէրպէրեան Տպագր .)

Ընտիր Թղթի վրայ , մաքուր
տպագրու թեամբ , լաթա-
կազմ , կը վաճառուի

Երկու { 2 } զրուշ

Կը գտնուի Պէրպէրեան
Տպարան , Կ. Պ. Էսքի Զապ-
թիէ ճատտէսի , թիւ 61 :

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍ

Լաւ ագոյն քառ թօնի վրայ ա-
մէն լեզու աւկըպատրաստուի
գին 100 հատը 10 գհէկն
պէտք ունեցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պաղտատլեան տը-
պարան Յակոբեան խան :

Թիւ 13 Կ. Պոլիս :

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Յօժէն — Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հանդիսիս տպարանէն ի լոյս ընծայուեցաւ Մեծ. Մ. Մամուրեան էֆէնտիի սոյն նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ, մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ կտգով:

Փոքր մանուկները, որք քերականը աւտրաւիէ յետոյ չունենին իրենց կարողութեան յարմար ընթերցանութեան գիրք մը, ահաւասիկ սոյն պատկերազարդ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆն պիտի ունենան այսուհետև, որով մէջ պիտի գտնեն փոքրիկ պատմութիւններ, ոտանաւորներ, հանելուկներ, պիտանի գիտելիքներ, որք գեղեցիկ կերպով դասակարգուած են աստիճանաբար:

Կը յանձնարարենք Մեծ. դաստիարակաց, սոյն ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆն, որով պակասը բաւական ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր և զոր կը լեցնէ բազմաձևութեամբ ուսուցիչներ:

Կեդրոնատեղին է հանդիսիս տպարանն, և կը գտնուի ամեն Հայ գրազատարան քով: Գինն է 2 դր. Շատ գնորդներու գոհացուցիչ գեղը և լինի:

ՃՍՇԱՐԱՆ ՀԱՄԱԶԳՐՈՅԻՆ

Պատիւ ունիմք ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և Սրբոյ հասարակութեան թէ շատերու ստիպմանց և փափաքանցը համաձայն, այս անգամ, մեր ի Ղալաթիս վոյվատարի գիմացը, արդէն ունեցած ճաշարանէն դատ. վերոյիշեալ անուամբ ուրիշ ճաշարան մը եւս հաստատած եմք Ղալաթիս մաքսատան գէմ,

Բէօյէ օղլու խանին տակ, թիւ 69:

Իրենց այցելութեամբը զմեզ պատուել բարեհաճող ազնիւ յաճախորդք, կերակրոց ընտրութեան, մաքրութեան և գնոց աժնութեան նկատմամբ մեր տարած հոգն ու խնամքը տեսնելով և գնահատելով խիստ գոհ ըլլանք և ներկայելի է:

ՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. Չ Ա Մ Ի

Այս նշանաւոր ատամնաբոյժն, որ ասիէ առաջ Կոստանթնուպոլիսի Պոլսոյ կոյմը. Բիւզնէքան գեղարանին վրայ իւր արհեստը ի գրծ դնելով մեծ համբաւ և յաջողութիւն ստացած էր, տեղի ունեցած հրդեհին պատճառաւ իւր գործատունը փոխադրած է այժմ Բերտ, մեծ փողոց, Պոմարչէի կից թիւ 1 տանը, ուր ըստ առաջնոյ պատրաստ է իրեն գիմով յաճախորդներն դարձանել ու գոհացնել ըստ ամենայնի:

Յաճախորդաց հանգստութեան համար մասնաւոր սենեակներ կազմուած և արհեստին վերաբերեալ նոր գործիքի յատկապէս բերել տալով, իւր գործատունը նախկինէն ասելի ճօն և կատարելագործեալ գիրքի մը վերածած է:

ՖՈԹՕԿՐԱՖ

ԳԱՐԱԳԱՅԵԱՆ ՊԻԼԱՏԵՐԻԷՐ

ԳՈՒԼԷ ԳԱՐՈՒ ՆՕ. 677

Միւլթերիլէրիմիդի մէմուրն գլխաւ, էսկիաւն պէրա մշալէրիմիդ օրոտուր ամ. մէնին մալիմի. տիր: Պու. տէֆա Եվրօրտնըն էն մէնուր Փապրիպարընտան ձէլպ իտէրէք, ալթըլիյէմիդի տանաթմըլ օրոտուրումուրտան, միւրումաաթ իտէնէք միւլթերիլէր հէր հալաւ մէմուրն գալումալար տըր: Գալաւ հալումա պիլէրէն իմ չէքիւր: Զօճուգլար վէ չօգ տուրմաղա թէհամմալիւ օլմալանլար իչին, էն սօն իւսիւլթէ (էնաթաթանէ) եանի միւլթէրիլի եօրմաղալըն իտէրիլէր չէքիլի: Պաւնտան մատաա Փօթ օկրաֆ իչին էն մէնուր Փապրիպալարտան հէր ձին: մաքինա վ: լէվալիմաթ վէ էնդա կէթիլթալիլիւպ, էնվէն ֆիլաթէն սաթըլար:

Միւրումաաթ իտէնլէրէ մէճանէն տէրա վէրիւլալ, մէրազըլար իչին 180 դրուչալ գատար մաքինալար ֆիլթաթ օլունուր:

ՖՈՒԱՆԳՖՕՐԹՈՒԱԶ

ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէ մաեէ Փրանգ 6,250.000

Ինթիեաթ ազչէսի Փրանգ 100,000.000

Մէղքիւր գումբանիա տէնիլ գաղալարընա գալըլ վաթօլյարտա վէ կէմիլէրտէ եիւլլէնիլէն մալլէրի, վէ քէղալիք բօլթա իտարէլէրիսէ թէսլիմ օլունան միւլթէլէրաթ վէ հալսօտ պանգնօթ էվրազը զանէթ էնվէնիլէթ վէ սուհուլէթլէ սիկուրթա իտէր:

Պու. ճիհէթլէ մէպալիլի քիւլլիսէնի սիկուրթա իտէպիլմէք իչին իշպու գումբանիա էվրօրատա 13 թանէ պիւլիք սիկուրթա գումբանիալար յալալիլէլիլ տիր: Պաւնտան թէքմիլ սէրմաեէ վէ ինթիեաթ ազչէսի 100,000.000 Փրանգը կէչէր:

Թէքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէ մաեէ

Ինթիեաթ ազչէսի 1888 Յունիսէ գատար

Սէնէվի իրատ 1888 Յունիսէ գատար

Փրանգ 8,000.000

Փրանգ 4,817.262

Փրանգ 10,069,700

Մէղքիւր գումբանիալար տէքօլիթօլար վէ իտանլէր վէ անլէր իչինաէ պուլունան մալլէր վէ մօպիլեալարը զանէթ էնվէնիլէթ վէ սուհուլէթլէ, թէէմինաթը գալիսէ թաճթընտա օլարապ սիկուրթա իտէրլէր:

Իսթանպօլ աճէնթէսի

Իսթանպօլ, Պահճէ-գալու, Եօրկիատիա խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.— Շիրքէթլէրիմիդին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունան ներսէսեան Բէտէր վէ Մալսուուու էֆէնտիլէր հիսապը կէօրիւլմիւլ, վէ միւտիլիսէթի ումուլիսէ թարաֆընտան թաստիլ օլունմուլ հէր կիւնալարար ու զիսանը թազմիսէ թէմամիլլէ թալիմաթ ալալ իլլէմիլլէր տիր: